Міністерство розвитку громад та територій України

Аналітична довідка

стосовно пропозицій з питань врахування потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в державних будівельних нормах

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Кількість державних будівельних норм, до яких підготовлені загальні пропозиції щодо внесення змін в частині забезпечення доступності маломобільних груп населення:

16 ДБН
які встановлюють вимоги до проєктування та будівництва будинків, споруд та комплексів громадського призначення та автостоянок

8 ДБН
які встановлюють вимоги до проєктування та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури

2 ДБН
вимоги до проєктування та будівництва об'єктів виробничого призначення

2 ДБН
вимоги до проєктування та будівництва житлових будинків

2 ДБН
вимоги до просторово-планувальної організації зон забудови та благоустрою

2 ДБН
вимоги до складу та змісту містобудівної та проєктної документації

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм за сферами застосування

За результатами проведеного аналізу в частині врахування вимог щодо забезпечення доступності об'єктів житлової, громадської та транспортної інфраструктури для маломобільних груп населення підготовлені загальні пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм за такими сферами застосування:

- проєктування і будівництво житлових будинків та висотних споруд
- просторово-планувальної організація зон забудови та благоустрій
- проєктування і будівництво об'єктів транспортної інфраструктури
- проєктування і будівництво будинків, споруд та комплексів громадського призначення , гаражів та автостоянок
- склад і зміст містобудівної та проєктної документації
- проєктування і будівництво об'єктів виробничого призначення

Перелік ДБН до яких надано пропозиції

Сфера застосування ДБН	Найменування ДБН
вимоги до проєктування та будівництва житлових будинків	ДБН В.2.2-15-2019 Житлові будинки
	ДБН В.2.2-41:2019 Висотні споруди. Основні положення
вимоги до проєктування та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури вимоги до проєктування та будівництва будинків, споруд та комплексів громадського призначення та автостоянок та гаражів	ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення
	ДБН В.2.2-41:2019 Висотні споруди. Основні положення
	ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди
	ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту
	ДБН В.2.2-10:2001 Заклади охорони здоров'я
	ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти
	ДБН В.2.2-4:2018 Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти
	ДБН В.2.2-11:2002 Підприємства побутового обслуговування. Основні положення
	ДБН В.2.2-13-2003 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди
	ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади
	ДБН В.2.2-18:2007 Заклади соціального захисту населення
	ДБН В.2.2-20:2008 Будинки і споруди. Готелі
	ДБН В.2.2-23-2009 Підприємства торгівлі
	ДБН В.2.2-25:2009 Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)
	ДБН В.2.2-26-2010 Будинки і споруди. Суди
вимоги до автостоянок та гаражів	ДБН В.2.3-15 Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

Перелік ДБН до яких надано пропозиції

Сфера застосування ДБН	Найменування ДБН
вимоги до проєктування та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури	ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги. Проектування. Будівництво»
	ДБН В.2.3-5:2018 зі зміною № 1 «Вулиці та дороги населених пунктів»
	ДБН В.2.3-7:2018 Метрополітени
	ДБН В.2.3-18:2007 Споруди транспорту. Трамвайні та тролейбусні лінії.
	ДБН В.2.3-19:2025 Залізниці колії 1520 мм. Норми проектування
	ДБН В.2.3-20:2025 Залізниці колії 1435 мм. Норми проектування
	ДБН В.2.3-22:2009 Мости та труби. Основні вимоги проектування
	ДБН В.2.3-27:2023 «Тунелі. Норми проєктування»
вимоги до просторово-планувальної організації зон забудови	ДБН Б.2.2-5:2011 "Благоустрій територій"
	ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій"
вимоги до складу та змісту містобудівної та проєктної документації	ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»
	ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»
вимоги до проєктування та будівництва об'єктів виробничого призначення	ДБН В.2.2-1:2024 Будівлі і споруди для тваринництва.
	ДБН В.2.2-7:2024 Будівлі і споруди для зберігання пестицидів та агрохімікатів. Основні положення
	ДБН В.2.2-8:2025 Підприємства, будівлі і споруди для зберігання та переробки зерна. Основні положення

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вимоги до проєктування та будівництва житлових будинків та висотних споруд	***Вимоги до земельних ділянок*** • актуалізувати норми в частині забезпечення фізичної можливості і зручності пересування МГН прилеглою територією та доповнити норми вимогами щодо надання можливості для вільної навігації (орієнтування) прилеглою територією, забезпечення можливості вільного отримання інформації про об'єкт, обов'язкового влаштування системи засобів орієнтації (тактильних та візуальних елементів доступності); • деталізувати норми ДБН в частині створення належних умов доступності до приміщень загального користування та житлових осередків; **Вимоги до об'ємно-планувальних рішень:** • доповнити норми ДБН детальними вимогами щодо влаштування в приміщеннях загального користування житлових будинків засобів орієнтації та інформаційної підтримки для осіб з порушенням зору • доповнити положення ДБН доповнити вимогами щодо забезпечення можливості адаптації житла та санітарно-гігієнічних приміщень для потреб МГН, у тому числі в гуртожитках; • розробити окремі деталізовані вимоги для гуртожитків щодо безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю, зокрема що користуються кріслами колісними або мають порушення зору; • положення ДБН доповнити вимогами щодо збільшення мінімальної частки місць для осіб з інвалідністю та МГН у захисних спорудах і спорудах подвійного призначення з 10% до не менше 15%; • актуалізувати положення ДБН в частині доступності евакуаційних виходів для МГН, що ведуть назовні або до пожежобезпечних зон та забезпечення доступу пожежно-рятувальних підрозділів до пожежобезпечних зон; • доповнити положення ДБН вимогами щодо протипожежних тамбур-шлюзів з урахуванням користування особами у кріслах колісних, зокрема щодо ширини прорізів і мінімальних габаритів;

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вимоги до проєктування та будівництва житлових будинків та висотних споруд	**Вимоги до об'ємно-планувальних рішень:** • забезпечити узгодження вимог ДБН з положеннями ДБН В.2.2-40:2018 у частині доступності та пожежної безпеки МГН; • регламентувати заходи з евакуації МГН, зокрема осіб у кріслах колісних, у висотних будівлях; • актуалізувати вимоги до ліфтів для перевезення осіб у кріслах колісних в частині визначення габаритів та елементів доступності; • доповнити положення ДБН в частині врахування потреб з порушенням зору, зокрема в частині дублювання інформації в тактильному вигляді та шрифтом Брайля; • положення ДБН доповнити вимогами щодо обов'язкового контрастного маркування, тактильних засобів інформування та пристроїв звукового оповіщення;
вимоги до проєктування та будівництва автостоянок та гаражів	• опрацювати вимоги щодо покриттів автостоянок, машиномісць і шляхів руху з метою забезпечення безперешкодного та безпечного пересування МГН, зокрема на шляхах евакуації; • деталізувати вимоги щодо габаритних параметрів машиномісць для осіб, які користуються кріслами колісними, з урахуванням можливості посадки/висадки та доступу до багажного відсіку; • розробити вимоги щодо забезпечення доступності евакуаційних шляхів і виходів з підземних та надземних гаражів рампового і механізованого типу для маломобільних груп населення; • доповнити положення ДБН вимогами щодо навігації, орієнтації та інформування, включно з візуальними, тактильними та іншими елементами доступності на території автостоянок і в гаражах.

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вимоги до проєктування та будівництва будинків, споруд та комплексів громадського призначення	***Вимоги до земельних ділянок*** • опрацювати вимоги щодо входу на територію в частині обладнання його доступними елементами інформації про об'єкт в частині влаштування тактильних схем на входах, дублювання навігації шрифтом Брайля, контрастне маркування та звукове інформування; • доповнити положення розділу деталізованими вимогами щодо безперешкодного пересування по ділянці до будівлі (з урахуванням функціональних особливостей такої будівлі) та вимогою щодо поєднання з зовнішніми по відношенню до ділянки транспортними та пішохідним комунікаціями, паркувальними місцями, зупинками громадського транспорту • врахувати вимоги щодо забезпечення всіх шляхів руху до будівель і споруд системами засобів орієнтації та інформаційної підтримки - тактильними та візуальними елементами доступності, аудіопокажчиками тощо • доповнити вимогами щодо наявності переговорних пристроїв , якщо територія огороджена • розробити вимоги щодо доступних евакуаційних шляхів для МГН, зокрема у напрямку захисних споруд цивільного захисту • опрацювати вимоги щодо розміщення зон посадки/висадки, параметрів таких зон **Вимоги до об'ємно-планувальних рішень:** • доповнити положення ДБН з урахуванням функціональних особливостей будівель та споруд детальними вимогами до входів, шляхів руху до будівель і споруд, горизонтальних комунікацій, вертикальних комунікації (сходів внутрішніх, пандусів внутрішніх, ліфтів і підйомників); • доповнити положення ДБН з урахуванням функціональних особливостей будівель та споруд детальними вимогами щодо влаштування систем засобів інформації і сигналізації про небезпеку - візуальної, звукової та тактильної для своєчасного орієнтування й ідентифікації об'єктів і місць відвідування

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вимоги до проєктування та будівництва будинків, споруд та комплексів громадського призначення	**Вимоги до об'ємно-планувальних рішень:** • оновити вимоги до безбар'єрного горизонтального пересування в будівлях, зокрема у фойє, вестибюлях, касах, гардеробах, залах очікування, барах і ресторанах та оновити вимоги до безпечного вертикального переміщення в будівлях з використанням ліфтів, пандусів і підйомних платформ • доповнити положення ДБН вимогами до зон та приміщень загального користування, включно зі стійками обслуговування, зонами очікування та місцями для сидіння і відпочинку з урахуванням комфортного та безпечного доступу для осіб з інвалідністю; • встановити вимоги до акустичних характеристик і освітлення з урахуванням потреб осіб з порушеннями слуху та зору; • врегулювати вимоги до місць для глядачів, які пересуваються на кріслах колісних, із забезпеченням можливості маневрування; • регламентувати облаштування місць для відвідувачів, які користуються кріслами колісними, в обідніх залах, а також уточнити вимоги до ширини проходів; • розробити детальні вимоги щодо доступності для маломобільних груп населення, зокрема осіб які пересуваються на кріслах колісних, спортивних та оздоровчих об'єктів (критих, відкритих тощо) • Розробити вимоги до окремих душових для осіб з інвалідністю із супроводжуючими у фізкультурно-оздоровчих спорудах

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вимоги до просторово-планувальної організації зон забудови	• привести термінологію ДБН у відповідність до ДБН В.2.2-40:2018 (інклюзивність, МГН, універсальний дизайн, шляхи руху); • розширити розділ «Нормативні посилання» з обов'язковим посиланням на ДБН В.2.2-40:2018 та пов'язані ISO/EN стандарти доступності; • встановити вимоги до безбар'єрних пішохідних маршрутів, доступних входів, зон посадки/висадки та паркування для МГН на рівні територіального планування; • доповнити норми транспортної інфраструктури вимогами доступності зупинок, пересадочних вузлів і пішохідних переходів для МГН; • закріпити вимоги до покриттів: заборона насипних/крупноструктурних матеріалів; тверде/рівне/неслизьке; шви між елементами; • нормувати решітки водовідводу на тротуарах (розмір чарунок) як елемент безпеки для МГН; • уніфікувати блок орієнтування та інформування: тактильні наземні покажчики/направляючі («провідна лінія»), контрастне маркування зовнішніх сходів, тактильні засоби інформування (де/які), звукові та візуальні засоби інформування (де/які); • замінити рекомендаційну вимогу на обов'язкову в частині влаштування засобів орієнтування для осіб з порушеннями зору (попереджувальні тактильні елементи, контрастні рішення, звукові орієнтири в ключових точках); • для парків/скверів/майданів - закріпити види засобів інформування (тактильні, звукові, візуальні) про розміщення основних об'єктів, у т.ч. громадських вбиралень;

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
вулиці та дороги населених пунктів та автомобільні дороги	• опрацювати вимоги щодо влаштування безбар'єрних пішохідних переходів через дороги, у тому числі з острівцями безпеки, доступними для осіб у кріслах колісних; • доповнити вимоги щодо оснащення пішохідних переходів тактильними наземними покажчиками, звуковими засобами інформування та контрастним маркуванням; • врахувати необхідність улаштування пологих обхідних шляхів у місцях пересування маломобільних груп населення; • доповнити вимоги щодо доступності пішохідних доріжок і підходів до залізничних переїздів із застосуванням тактильних, світлових і звукових засобів орієнтування. • опрацювати вимоги щодо безперервності, достатньої ширини та безпечності пішохідних шляхів без створення фізичних перешкод для МГН; • деталізувати вимоги щодо допустимих ухилів пішохідних шляхів із передбаченням альтернативних доступних маршрутів у складних рельєфних умовах; • доповнити вимоги щодо покриттів пішохідних шляхів з урахуванням рівності, неслизькості, візуальної та тактильної зрозумілості; • врахувати вимоги щодо доступності зупинок громадського транспорту, пішохідних переходів, місць паркування та зон посадки/висадки для МГН

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
Вимоги до проєктування та будівництва трамвайних та тролейбусних ліній	• розробити вимоги щодо обов'язкового застосування ліфтів або інших підйомних пристроїв для забезпечення доступності зупинок для осіб у кріслах колісних; • деталізувати вимоги щодо габаритів ліфтів і підхідних зон з урахуванням маневрування крісел колісних; • доповнити вимоги щодо тактильних, візуальних і звукових засобів інформування на підходах до зупинок і підйомних пристроїв; • Розробити вимоги до наземних переходів через трамвайні колії;
Вимоги до проєктування та будівництва колії залізниці	• опрацювати вимоги щодо доступних пішохідних переходів через мости, труби та тунелі з урахуванням потреб МГН; • деталізувати вимоги щодо ширини переходів, ухилів, швів і габаритів пішохідних мостів та тунелів для безпечного пересування осіб у кріслах колісних; • доповнити вимоги щодо доступних маршрутів евакуації в тунелях із застосуванням тактильних, світлових і звукових засобів орієнтування; • врахувати вимоги щодо безбар'єрного планування привокзальних площ і станцій. • опрацювати вимоги щодо доступних пішохідних переходів і маршрутів пересування на об'єктах залізничної інфраструктури; • деталізувати вимоги щодо геометричних параметрів мостів, тунелів, сходів і пандусів з урахуванням пасажирських потоків та потреб МГН; • доповнити вимоги щодо доступності евакуаційних шляхів і виходів із тунелів; • врахувати безбар'єрне планування привокзальних територій та зупинних пунктів.

Пропозиції щодо внесення змін до державних будівельних норм

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
Вимоги до проєктування та будівництва метрополітенів	• опрацювати вимоги щодо формування безперервного безбар'єрного маршруту для МГН на всіх шляхах руху пасажирів у метрополітені; • розробити вимоги щодо забезпечення доступної евакуації маломобільних груп населення, у тому числі із застосуванням ліфтів, зон відносної безпеки та допоміжних пристроїв; • деталізувати вимоги щодо тактильних, візуальних і звукових засобів навігації та інформування, включно з маршрутами евакуації; • доповнити вимоги щодо габаритів проходів, платформ, зон перед турнікетами та допустимих зазорів між платформою і рухомим складом для користування особами у кріслах колісних.
Вимоги до проєктування та будівництва мостів та тунелів	• опрацювати вимоги щодо доступних пішохідних переходів на мостах із застосуванням сходів, пандусів і пологих обхідних шляхів; • деталізувати вимоги щодо ширини переходів, параметрів швів і ухилів шляхів руху для осіб у кріслах колісних; • доповнити вимоги щодо тактильних, візуальних і звукових засобів інформування на пішохідних маршрутах; • врахувати обов'язкове застосування пандусів уздовж сходів та контрастного маркування елементів руху • опрацювати вимоги щодо контрастного маркування конструктивних елементів тунелів, які можуть становити перешкоди на шляхах руху МГН; • доповнити вимоги щодо візуальної виразності дверей та інших елементів для осіб з порушеннями зору; • врахувати застосування рішень, що підвищують орієнтування та безпеку осіб з інвалідністю в тунелях.

Сфера застосування ДБН	Пропозиції щодо внесення змін
Вимоги до проєктування та будівництва об'єктів виробничого призначення	• опрацювати вимоги щодо створення безбар'єрного середовища для МГН у разі передбачення їх праці без зниження ефективності експлуатації об'єктів; • доповнити вимоги щодо доступності території та шляхів руху для осіб у кріслах колісних (ширини, ухили, покриття, пандуси, паркувальні місця); • забезпечити доступне вертикальне переміщення до робочих місць, розташованих вище першого поверху із застосуванням ліфтів або підйомних платформ; • доповнити вимоги щодо навігації та інформування, включно з тактильними, візуальними і звуковими елементами, а також безбар'єрних евакуаційних виходів.